PRIM'AWLA QORTI CIVILI
ONOR IMHALLEF ANNA FELICE
(SEDE KOSTITUZZJONALI)

Illum 25 ta' Mejju, 2016

Rikors Guramentat Nru: 21/2015 AF

Alfred Camilleri

vs

Avukat Generali

Il-Qorti:

Rat ir-rikors ta' Alfred Camilleri li permezz tiegħu wara li ġie premess:

Illi l-esponent jinsab taht att ta' akkuza nru: 4/2010 fejn *inter alia* huwa jinsab akkuzat b'importazzjoni ta' medicina psikotropika u ristretta minghajr l-awtorizazzjoni tas-Supretedent tas-Sahha Pubblika.

Illi fil-fatt il-guri ta' l-esponent huwa appuntat ghas-smiegh nhar id-9 ta' Marzu 2015 presedut mill-Onor. Imhallef Michael Mallia.

Illi l-esponent ihoss li ghandu jippromovi din l-azzjoni abbazi ta' vjolazzjonijiet serjissimi li jistghu jimpingu direttament fuq l-ezitu tal-guri hawn fuq surreferit.

Illi l-esponent ihoss li ghandu jelenka l-aggravji mressqa minnu sa' dan il-punt.

Illi l-esponent ressaq referenza quddiem il-Qorti Kriminali abbazi tal-artikolu 46(3) tal-Kostituzzjoni ta' Malta fejn allega li minhabba l-fatt li l-istess esponent ma kien inghata l-fakolta qabel ma gie interrogat li jikkomunika ma avukat ta' fiducja tieghu, dan il-fatt illeda d-dritt fundamentali tieghu hekk kif sancit fl-artikolu 39 tal-Kostituzzjoni ta' Malta u l-artikolu 6 tal-Konvezjoni Ewropeja.

Illi permezz ta' sentenza datata 16 ta' Jannar 2012 fl-ismijiet **<u>Ir-Repubblika ta' Malta vs Alfred Camilleri</u>** l-Prim Awla tal-Qorti Civili (Sede Kostituzzjonali) per Onor. Imhallef Anthony Ellul ddecidiet il-vertenza hekk:

1. *Kien hemm lezjoni tad-dritt fundamentali ta' Alfred Camilleri protett mill-Artikolu 6(3)(c) abbinatmal-Artikolu 6(1) tal-Konvenzjoni Ewropea, u dan peress li ma kellux dritt ghall-access ta' avukat qabel sarulu domandi mill-Ispettur Norbert Ciappara fi Triq Sant'Ursola, Valletta u fid-dar 134, Triq Sant'Ursola, Valletta fis-7 ta' Settembru 2006.*

2. *Tiddikjara li fil-kors tas-smiegh tal-proceduri kriminali m'ghandux isir uzu ta' provi li jkunu jirreferu ghal dak li qal Alfred Camilleri lill-Ispettur Norbert Ciappara fis-7 ta' Settembru 2006 gewwa Triq Sant'Ursola, Valletta u fid-dar numru 134, Triq Sant'Ursola, Valletta, bi twegiba ghal domandi li ghamillu l-istess spettur.*

3. *Peress li l-kaz qieghed jinstema' quddiem il-Qorti Kriminali, tqies li ghandha tkun dik il-qorti li taghti ordni li tkun konformi ma' dak li gie deciz f'din is-sentenza dwar x'ghandu jsir minn dawk il-partijiet tat-traskrizzjonijiet tax-xhieda tal-Ispettur Norbert Ciappara, Diane Fenech PS1086 Johann Micallef u*

PC213 Nicolai Borg b'riferenza ghal dak li qal Alfred Camilleri lill-pulizija fis-7 ta' Settembru 2006. ***(enfasi tal-esponent).***

Illi sussegwentement l-Avukat Generali ipprezenta rikors t'appell u permezz ta' sentenza datata 12 ta' Novembru 2012 moghtija mill-Qorti kostituzzjonali pero Onor Imhallef Giannino Caruana Demajo bhala Agent President, Onor. Imhallef Noel Cuschieri u Onor. Imhallef Joseph Zammit Mc Keon, il-Qorti Kostituzzjonali cahdet l-appell hemm interpost u kkonfermata is-sentenza appellata.

Illi stranament u b'mod sorprendenti, saret talba ghar-ritratazzjoni mill-Avukat Generali a tenur tal-artikolu 811(l) tal-Kapitolu 12 tal-Ligijiet ta' Malta u stranament u aktar minn hekk b'mod mill-aktar inaspettat kontra nofs seklu ta' kazistika dik l-istess Qorti laqghet din it-talba. Issir referenza ghas-sentenza datata 1 ta' Lulju 2013.

Illi sussegwentement u hawnhekk bl-aktar mod zbalordittiv **l-istess Qorti Kostituzzjonali komposta mill-istess gudikanti li ppresedju fuq is-sentenza moghtija fit-12 ta' Novembru 2012** qalbu totalment ir-ragunament qabel gudikat u permezz ta' sentenza moghtija fil-31 ta' Jannar 2014 ddecidew finalment il-vertenza hekk:

> *Ghal dawn il-motivi tilqa' l-appell, thassar is-sentenza appellata tas-16 ta' Jannar 2012, u dwar l-ordni ta' referenza mibghuta mill-Qorti Kriminali tiddikjara li ma sehhet ebda lezjoni tad-dritt fondamentali ghal smigh xieraq skont l-Artikolu 6 tal-Konvenzjoni fil-konfront ta' Alfred Camilleri.*

Illi l-esponent, minhabba dan l-akkadut ihoss li ghandu erba' ilmenti xi jressaq.

1) **Lezjoni tal-artikolu 6 tal-Konvenzjoni Ewropeja u l-artikolu 39 minhabba sentezi konfliggenti dwar l-assitenza legali**

Illi fl-ewwel lok l-esponent jikkontendi li sehhet vjolazzjoni tal-artikolu 6 minhabba l-incertezza legali li kkreat l-oghla Qorti nostrana meta biddlet kemm il-kunsiderazzjonijiet u ragunament fis-sentenzi nostrana dwar l-assitenza legali. F'dan is-sens jinghad li inizjalment il-fatt li wiehed kien minuri waqt l-arrest kien jittiehed bhala semplici aggravju ta' l-istess lezjoni. Aktar ricentement, l-istess Qorti bdiet issostni li wiehed irid ikun minuri sabiex tinstab vjolazzjoni. Sussegwentment imbaghad, l-ahhar gurisprduenza fuq din is-*subiecta materia* regghet inbiddlet fis-sens li l-ezami li issa qieghed ssir mill-Qrati huwa jekk il-bniedem koncernat jistax jitqies bhala vulnerabbli, irrispettivament mill-età.

Illi jinghad anke minhabba din l-incertezza hemm numru sostanzjali ta' kawzi attwalment pendenti quddiem il-Qorti Ewropeja.

Illi fost diversi sentenzi (l-esponent sejjer jaghmel elenku shieh waqt is-smiegh ta' din il-procedura), l-esponent jaghmel referenza ghas-sentenzi fl-ismijiet:

1) **<u>Il-Pulizija (Spettur Victor Aquilina) vs Mark Lombardi</u>** (Ref Kost Nru : 34/2009) moghtija mill-Prim Awla (Sede Kostituzzjonali) nhar id-9 ta' Ottubru 2009.

2) **<u>Il-Pulizija (Sup Norbert Ciappara) Vs Pullicino Esron</u>** (Ref Kost Nru : 63/2009) moghtija mill-Prim Awla (Sede Kostituzzjonali) nhar il- 24 ta' Frar 2010.

3) **<u>Il-Pulizija (Spettur Victor Aquilina) Vs Privitera Alvin</u>** (Ref Kost Nru : 20/2009) moghtija mill-Prim Awla (Sede Kostituzzjonali) nhar it-28 ta' Ottubru 2010. Interessanti ferm li f'din il-kawza kienet inghatat din l-interpretazzjoni:

> *Illi din il-Qorti hija tal-fehma li ghalkemm huwa minnu li l-process irid jigi ezaminat fit-totalita' tieghu dan ma iffissirx li hemm bzonn li tistenna l-ezitu finali tieghu bilfors! Jekk hemm ragunijiet li jindikaw li d-dritt tas-smigh xieraq qieghed jigi*

jew se jigi pregudikat il-Qorti ghandha dmir tiddikjara li tali dritt ta' smigh qed jigi jew ser jigi miksur. Jinghad ukoll li huwa vitali li dan kollu ghandu jigi ezaminat fid-dawl tas-sitwazzjoni li kienet tezisti fiz-zmien meta sar l-arrest, anke dak mertu tal-kawza odjerna, u cjoe' l-assenza totali ta' ligi li b'xi mod tiffissa l-parametri dwar l-assistenza ta' avukat f'dawn is-sitwazzjonijiet, ghaliex hawn Malta qabel l-emenda msemmija ma kien hemm f'ebda cirkostanza l-ebda dritt ta' access ghall-avukat mill-mument li persuna tigi arrestata mill-pulizija.

Illi huwa mportanti li jinghad ukoll li mill-gurisprudenza tal- Qorti Ewropeja d-dritt ghall-assistenza ta' avukat "at pretrial stages" mhix ristretta biss ghall-persuni minorreni li jkun taht arrest.

4) **<u>Il-Pulizija (Spettur Victor Aquilina) vs Mark Lombardi</u>** (Ref Kost Nru : 34/2009) moghtija mill-Qorti Kostituzzjonali nhar it-12 ta' April 2011.

5) **<u>Il-Pulizija (Supretendent Norbert Ciappara) v. Esron Pullicino</u>** (Appell Civili Numru. 63/2009/1) moghtija mill-Qorti Kostituzzjonali nhar it-12 ta' April 2011. F'dik is-sentenza nghad hekk:

"Il-Qorti hawnhekk tirribadixxi li r-regola hi li persuna ghandha tkun assistita minn Avukat mill-bidu tal-investigazzjoni mill-Pulizija, u l-fatt li akkuzat ikun minuri huwa aggravju ulterjuri ghaliex ma kellhiex tittiehdet listqarrija meta ma kienx assistit minn avukat.

6) **<u>Il-Pulizija (Spettur Victor Aquilina) v. Alvin Privitera</u>** (Appell Civili Numru. 20/2009/1) ukoll moghtija mill-istess Qorti fl-istess gurnata.

7) **<u>Joseph Bugeja vs L-Avukat Generali</u>** (Rik Nru: 70/2011) Prim Awla Sede Kostituzzjonali datata 23 ta' Marzu 2012 u kkonfermata mill-Qorti Kostituzzjonali nhar il-4 ta' Jannar 2013. Ma nstabitx vjolazzjoni.

8) **<u>Il-Pulizija (Spettur Josrick Mifsud) v. Tyrone</u>** Fenech (App Civili Nru: 69/2009/1) deciza mill-Qorti Kostituzzjonali fit- 22 ta Frar 2013 fejn ma nstabitx vjolazzjoni wara li il-Prim Awla (Sede Kostituzzjonali) fl-istess ismijiet kienet sabet vjolazzjoni permezz ta' sentenza datata 23 ta' Jannar 2012.

9) **<u>Il-Pulizija (Spettur Josrick Mifsud) vs Amanda Agius</u>** (Appell civili Nru: 68/2009/1) deciza mill-Qorti Kostituzzjonali fit- 22 ta Frar 2013 fejn ma nstabitx vjolazzjoni wara li il-Prim Awla (Sede Kostituzzjonali) fl-istess ismijiet kienet sabet vjolazzjoni permezz ta' sentenza datata 23 ta' Jannar 2012.

Illi kien hemm diversi sentenzi ohra li juru n-nuqqas ta' interpretazzjoni linejari adoperata mill-Qorti nostrana. L-esponent jaghlaq b'din il-lista billi jsemmi l-aktar sentenza ricenti sal-hin tal-kitba ta' dan ir-rikors u cioé is-sentenza fl-ismijiet **<u>Taliana Anthony Vs Il-Kummissarju Tal-Pulizija Et</u>** moghtija fis-6 ta' Frar 2015 mill-Qorti Kostituzzjonali fejn sabet vjolazzjoni nonostante l-fatt li l-akkuzat ma kienx minuri. Ghalhekk **sitt snin wara l-ewwel sentenzi** l-istess Qorti regghet marret lura ghal-ewwel interpretazzjoni.

Illi fil-waqt li huma minnu lil-Qrati nostrana m'humiex marbuta bil-ligi tal-precedent, huma jutilizzaw il-principju *auctoritas rerum similiter judicatarum* sabiex tigi kreata certezza legali u dan hafna aktar determinant fil-kamp kriminali. Huwa minnu wkoll li c-certezza tad-dritt tista tkun flessibbli fis-sens illi l-Qrati jistghu f'xi hin jaghtu interprettazjonijiet godda. Izda, l-Qorti Ewropeja kellha diversi okkazzjonijeit sabiex tanalizza l-elementi li jistghu iwasslu ghal-lezjoni kif qieghed jigi sotttomess l-esponent. F'dan is-sens issir referenza ghas-

sentenza fl-ismijiet **<u>Beian vs Romania</u>** (Applikazzjoni nru. 30658/05) decided on the 6th December 2007 whereby this Court stated:

> *"37. Admittedly, divergences in case-law are an inherent consequence of any judicial system which is based on a network of trial and appeal courts with authority over the area of their territorial jurisdiction.* ***However, the role of a supreme court is precisely to resolve such conflicts*** *(see Zielinski and Pradal and Gonzalez and Others v. France [GC], nos. 24846/94 and 34165/96 to 34173/96, § 59, ECHR 1999-VII).*
>
> *38. In the instant case it is clear that the HCCJ was the source of the profound and lasting divergences complained of by the applicant.*
>
> *39. The practice which developed within the country's highest judicial authority is in itself contrary to the principle of legal certainty, a principle which is implicit in all the Articles of the Convention and constitutes one of the basic elements of the rule of law (see, mutatis mutandis, Baranowski v. Poland, no. 28358/95, § 56, ECHR 2000-III).* ***Instead of fulfilling its task of establishing the interpretation to be followed, the HCCJ itself became a source of legal uncertainty, thereby undermining public confidence in the judicial system*** *(see, mutatis mutandis, Sovtransavto Holding v. Ukraine, no. 48553/99, § 97, ECHR 2002-VII, and Păduraru, cited above, § 98; see also, by contrast, Pérez Arias v. Spain, no. 32978/03, § 27, 28 June 2007)."* ***(enfasi tal-esponent).***

Illi ghar-rigward tal-principji stabbiliti mill-istess Qorti, issir referenza wkoll ghas-sentenza fl-ismijiet **Albu u Ohrajn vs Romania** moghtija fl-10 ta' Mejju 2012, fejn a para 34 insibu s-segwenti:

> *(iii) The criteria that guide the Court's assessment of the conditions in which conflicting decisions of different domestic courts ruling at last instance are in breach of the*

fair trial requirement enshrined in Article 6 § 1 of the Convention consist in establishing whether "profound and long-standing differences" exist in the case-law of the domestic courts, whether the domestic law provides for machinery for overcoming these inconsistencies, whether that machinery has been applied and, if appropriate, to what effect (see Iordan Iordanov and Others, cited above, §§ 49-50; see also Beian (no. 1), cited above, §§ 34- 40; Ştefan and Ştef v. Romania, nos. 24428/03 and 26977/03, §§ 33-36, 27 January 2009; Schwarzkopf and Taussik, cited above, 2 December 2008; Tudor Tudor, cited above, § 31; and Ştefănică and Others, cited above, § 36);

(iv) The Court's assessment has also always been based on the principle of legal certainty which is implicit in all the Articles of the Convention and constitutes one of the fundamental aspects of the rule of law (see, amongst other authorities, Beian (no. 1), cited above, § 39; Iordan Iordanov and Others, cited above, § 47; and Ştefănică and Others, cited above, § 31);

(v) The principle of legal certainty, guarantees, inter alia, a certain stability in legal situations and contributes to public confidence in the courts. The persistence of conflicting court decisions, on the other hand, can create a state of legal uncertainty likely to reduce public confidence in the judicial system, whereas such confidence is clearly one of the essential components of a State based on the rule of law (see Paduraru v. Romania, § 98, no. 63252/00, ECHR 2005-XII (extracts); Vinčić and Others v. Serbia, nos. 44698/06 and others, § 56, 1 December 2009; and Ştefănică and Others, cited above, § 38);

Illi hija s-sottomissjoni tal-esponent li minhabba fis-sentenzi hawn fuq citati, jirriuzlta kjarament divergenzi assoluti fl-interprettazjonijiet moghtija mill-istess Qorti u cioé l-Qorti Kostituzzjonali, li, fin-nuqqas ta' Qorti ta' Kassazzjoni, ghandha hi d-dmir li tnehhi kull incertezza u certament mhux tkun tikkreja hi tal-istess.

2) Lezjoni tal-artikolu 6 tal-Konvenzjoni Ewropeja u l-artikolu 39 tal-Kostituzzjoni ta' Malta minhabba sentenzi konfliggenti dwar l-applikazzjoni tar-rimedju straordinarju ta' ritrazzazzjoni quddiem il-Qorti Kostituzzjonali u 3) lezjoni tal-artikolu 6 tal-Konvenzjoni Ewropeja u l-artikolu 39 tal-Kostituzzjoni ta' Malta minhabba l-fatt li d-decizjoni datata kienet *ultra vires* tal-istess Qorti.

Illi l-istess sottomissjonijiet hawn fuq maghmula jghoddu *multo magis* ghal dawn il-lezjonijiet.

Illi b'kull dovut rispett l-esponent ma jistax jaqbel mas-sentenza tal-Qorti Kostituzzjonali li laqghet talba ghar-ritrazzjani meta huma bosta s-sentenzi li jghidu li tali procedura teskludi l-fergha kostituzzjonali meta din tkun lahqet inqathet fl-istadju tal-appell.

Illi d-divergenza u ghalhekk l-assurdità legali li nhalqet meta giet akkolta t-talba ghar-ritrazzjani timmanifesta ruha ulterjorment meta wiehed jara li ricentement, l-istess Qorti Kostituzzonali (diversament preseduta) cahdet talba ghar-ritratazzjoni precisament ghlaiex dehrila li ma tezistix dik il-procedura!

Illi f'dan is-sens l-esponent jaghmel referenza ghas-sentenza fl-ismijiet **AIC Joseph Barbara et vs l-Onor Prim Ministru et** moghtija mill-Qorti Kostituzzjonali nhar it-13 ta' Jannar 2015 fejn, wara analizi tal-gurisprudenza kopjuza u kostanti fuq dan il-punt intqal hekk:

> *Wara dawn is-sentenzi, il-legislatur Malti emenda l-Artikolu 811 tal-Kodici ta' Organizzazzjoni u Procedura Civili (Kap. 12 tal-Ligijiet ta' Malta), izda kkonceda dritt ta' ritrattazzjoni wara sentenzi tal-Qorti Civili, Prim'Awla fil-gurisdizzjoni kostituzzjonali taghha, u intenzjonalment eskluda dan ir-rimedju wara decizjonijiet tal-Qorti Kostituzzjonali. Inghad intenzjonalment, ghax il-gvern tal-gurnata kien zgur konxju mis-sentenzi fuq imsemmija, izda xorta wahda ma deherlux li kellu jipproponi li jestendi dan ir-rimedju ghas-sentenzi moghtija minn din il-Qorti.*

Dan l-artikolu tal-ligi mhux qed jigi attakkat, u mhux qed jigi allegat li dak lartikolu jikser id-drittijiet fundamentali ta' dak li jkun.

Hu minnu li l-Qorti Kostituzzjonali, fejn jidhlu d-drittijiet tal-bniedem, hija qorti ta' revizjoni wara decizjoni moghtija mill-Prim'Awla tal-Qorti Civili. Jibqa l-fatt, però, li l-Qorti Kostituzzjonali m'hijiex Qorti tal-Appell, u ghandha gurisdizzjoni specjali u funzjoni partikolari li jinsabu lill'hinn mill-process ordinarju regolat bil-Kap. 12 imsemmi. Ir-rimedju ta' ritrattazzjoni huwa rimedju straordinarju, bil-procedura tkun applikabbli biss fil-kazijiet espressament kontemplati fil-ligi li, gie ritenut, jridu jinghataw interpretazzjoni stre ttissima u litterali (ara, perezempju, il-kawza Testaferrata Moroni Viani et v. Vella, deciza mill-Qorti tal-Appell fl-24 ta' Settembru 2004). Darba l-ligi ma tikkontemplax ritrattazzjoni mis-sentenzi tal-Qorti Kostituzzjonali ma tistax, dik il-Qorti stess, tohloq tali rimedju. Il-kaz inghalaq mad-decizjoni ta' din il-Qorti, salv id-dritt tac-cittadin milqut hazin li, forsi ghat-tielet darba jressaq l-ilment tieghu quddiem il-Qorti Ewropeja tad-Drittijiet tal-Bniedem.

Illi dan il-bran wahdu ghandu juri kjarament id-divergenza li tezisti fir-ragunamnet ta' l-oghla Qorti ta' pajjizna fejn anke fuq punt ta' applikabbilita ta' ligi partikolari ma hemmx interprettazjoni singulari. Dan ma jistax jitqies bhala semplici interprettazjoni differenti, ghaliex kien biss wara snin ta' gurisprudenza kostanti li l-Qorti Kostituzzjonali fis-sentenza hawn fuq imsemmija accettat argument gdid. Issir referenza ghal-kazistika citata fis-sentenza fl-ismijiet **Paul Stoner et vs Onor Prim Ministru et** moghtija mill-Qorti Kostituzzjonali nhar it-28 ta' Gunju 1996.

Illi ghalhekk l-esponent jissottometti li meta l-Qorti Kostituzzjonali permezz tas-sentenza taghha fl-ismijiet **ir-Repubblika ta' Malta vs Alfred Camilleri** datata 1 ta' Lulju 2013 halqet incertezza legali ghaliex marret kontra snin ta' decizijonijet li qalu li ma tezistix dik il-fakolta u ghalhekk hija u kienet *ultra vires*. Gialadarba ghalhekk dik il-Qorti ma kellhiex il-vires li tinvestiga u tiddertermina talba ghar-ristrattazzjoni

minn *res judicata* kostituzzjonali isewgi li ir-revoka tas-sentenza precedenti ma saritx skond il-ligi u ghal din ir-raguni wkoll sehhet vjolazzjoni tal-artikolu 6 tal-Konvenzjoni u tal-artikolu 39 tal-Kostituzzjoni ta' Malta.

Illi ghalhekk l-esponent jissottometti li anke f'dan ir-rigrward sehhet vjolazzjoni kif hawn fuq spjegat.

4) Lezjoni tal-artikolu 6 tal-Konvenzjoni Ewropeja u l-artikolu 39 tal-Kostituzzjoni ta' Malta minhabba l-fatt li kien hemm l-istess Imhalfin sedenti kemm fis-sentenza datata 1 ta' Lulju 2013 u fis-sentenza datata 31 ta' Jannar 2014.

Illi l-esponent jikkontendi ulterjorment li sehhet vjolazzjoni taht l-istess artikoli anke minhabba l-fatt li l-istess Imhallfin semghu kemm l-ewwel appell, it-talba ghar-ritrazzjani izda aktar minn hekk regghu kienu l-istess Imhallfin li ddecidew is-sentenza b'mod finali wara li kienu laqghu t-talba ghar-ritrattazzjoni.

Illi huwa principju ben stabbilit, u dan jaghmel huwa kemm logiku kif ukoll ghandu sens legali li gudikant ma jistax jerga jiggudika s-sentenza fuq talba ta' ritrattazzjoni meta l-ewwel sentenza kienet allura aflitta bi zball tieghu. B'dan il-mod l-istess gudikant ikun qieghed jiggudika lilu nnifsu.

Illi t-talba ghar-ritrattazzjoni fil-kaz odjern saret abbazi tal-artikolu 811(l) tal-Kapitolu 12 tal-Ligijiet ta' Malta li jghid hekk:

(l) jekk is-sentenza kienet l-effett ta' żball li jidher mill-atti jew mid-dokumenti tal-kawża.

Għall-finijiet ta' dan il-paragrafu, jitqies li hemm dak l-iżball, fil-każ biss li d-deċiżjoni tkun ibbażata fuq is-suppożizzjoni ta' xi fatt li l-verità tiegħu tkun bla ebda dubju eskluża, jew fuq is-suppożizzjoni li ma jeżistix xi fatt, li l-verità tiegħu tkun stabbilita pożittivament, basta li, fil-każ il-wieħed u l-ieħor, ilfatt ma jkunx punt ikkontestat illi jkun ġie deċiż bis-sentenza.

Illi b'hekk l-istess gudikanti kienu qeghdin jiddeterminaw zball taghhom infushom. Fil-fatt fis-sentenza taghha datata 1 ta' Lulju 2013 hija qalet hekk:

> *"Ghandu jinghad ukoll illi s-suppozizzjoni zbaljata tal-qorti li ma kiitx inghatat it-twissija kienet determinant fil-motivazzjoni taghha, ghax kienet ir-ragun ghala l-qorti sabet ksur tal-artikolu 6 tal-Konvenzjoni."*

Illi din il-vjolazzjoni ssib komfort fis-sentenzi tal-Qorti Ewropeja propju kontra l-Istat Malti. Fil-fatt l-esponent jaghmel referenza ghas-sentenza fl-ismijiet **San Leonardo Band Club vs Malta (App Nru: 77562/01)** deciza mill-Qorti Ewropeja nhar id-29 ta' Lulju 2014 fejn gie deciz hekk:

> *61. In the instant case, the concerns regarding the Court of Appeal's impartiality stemmed from the fact that its bench was composed of the same three judges who had previously heard the merits of the case and adopted the impugned judgment of 30 December 1993.*
>
> *62. The Court accepts that that situation could raise doubts in the applicant company's mind about the impartiality of the Court of Appeal. However, it has to decide whether those doubts were objectively justified. The answer to this question depends on the circumstances of the case.*
>
> *63. In this connection, the Court observes that, as regards the request for a retrial, the Court of Appeal was essentially called upon to ascertain whether its previous judgment of 30 December 1993 was based on a misinterpretation of the law. Thus, the same judges were called upon to decide whether or not they themselves had committed an error of legal interpretation or application in their previous decision, being in fact requested to judge themselves and their ability to apply the law.*
>
> *64. The Court notes that the present case is distinguishable from that of Thomann, cited by the Government (see paragraph 52 above). In the latter case,*

during the retrial proceedings new and comprehensive information was available to the judges, who were undertaking a fresh consideration of the whole matter and were not called upon to evaluate and determine their own alleged mistakes (p. 816, § 35). In the instant case, the trial judges were called upon to assess and determine whether their own application of the law had been adequate and sufficient.

65. These circumstances are sufficient to hold the applicant company's fears as to the lack of impartiality of the Court of Appeal to be objectively justified.

66. There has accordingly been a breach of Article 6 § 1 of the Convention.

Illi huwa minnu li dik is-sentenza kienet titratta zball ta' ligi, izda hija s-sottomissjoni tal-esponent li l-istess principji ghandhom japplikaw *mutatis mutandis* ghall-fattispecie tal-kaz odjern.

Illi ghalhekk sehhet vjolazzjoni kif hawn fuq sottomess.

Intalbet din il-Qorti sabiex:

1) Tiddikjara li sehhet vjolazzjoni fil-konfront tal-esponent a tenur tal-artikolu 6 tal-Konvenzjoni Ewropeja u l-artikolu 39 minhabba sentezi konfliggenti dwar l-assitenza legali fl-istadju tal-arrest.

2) Tiddikjara li sehhet vjolazzjoni fil-konfront tal-esponent a tenur tal-artikolu 6 tal-Konvenzjoni Ewropeja u l-artikolu 39 tal-Kostituzzjoni ta' Malta minhabba sentenzi konfliggenti dwar l-applikazzjoni tar-rimedju straordinarju ta' ritrazzazzjoni quddiem il-Qorti Kostituzzjonali.

3) Tiddikjara li sehhet vjolazzjoni fil-konfront tal-esponent lezjoni tal-artikolu 6 tal-Konvenzjoni Ewropeja u l-artikolu 39 tal-Kostituzzjoni ta' Malta minhabba l-fatt li d-decizjoni datata kienet ultra vires tal-istess Qorti.

4) Tiddikjara li sehhet vjolazzjoni fil-konfront tal-esponent a tenur tal-artikolu 6 tal-Konvenzjoni Ewropeja u l-artikolu 39 tal-Kostituzzjoni ta' Malta minhabba l-fatt li kien hemm l-istess Imhalfin sedenti kemm fis-sentenza datata 1 ta' Lulju 2013 u fis-sentenza datata 31 ta' Jannar 2014 fl-ismijiet Ir-Repubblika ta' Malta vs Alfred Camilleri.

5) Taghmel dawk l-ordnijiet, tohrog dawk l-atti u taghti dawk id-direttivi li tqis xierqa,sabiex twettaq, jew tiżgura t-twettiq tad-drittijiet fundamentali tar-rikorrent **inkluz** li tannulla s-sentenzi moghtija mill-Qorti Kostituzzjonali fl-ismijiet Ir-Repubblika ta' Malta vs Alfred Camilleri datati 1 ta' Lulju 2013 u 31 ta' Jannar 2014 u dan that dawk il-provedimenti li jidrilha xierqa u opportuni.

Bl-ispejjez.

Rat ir-risposta tal-intimat Avukat Ġenerali li in forza tagħha ġie eċċepit:

Illi l-lanjanza tar-rikorrenti hija li allegatament soffra vjolazzjoni tal-Artikolu 6 tal-Konvenzjoni Ewropeja u tal-Artikolu 39 tal-Kostituzzjoni ta' Malta '*minhabba sentenzi konfliggenti dwar l-assistenza legali'* kif ukoll '*minhabba sentenzi konfliggenti dwar l-applikazzjoni tar-rimedju straordinarju ta' ritrattazzjoni quddiem il-Qorti Kostituzzjonali'*, '*minhabba l-fatt li d-decizjoni datata kienet ulra vires tal-istess Qorti'* u '*minhabba l-fatt li kien hemm l-istess Imhallfin sedenti kemm fis-sentenza datata 1 ta' Lulju 2013 u fis-sentenza datata 31 ta' Jannar 2014'.*

Illi l-esponenti jikkontesta l-allegazzjonijiet u l-pretensjonijiet tar-rikorrenti stante li huma nfondati fil-fatt u fid-dritt ghar-ragunijiet segwenti:

Illi in linea preliminari, ir-rikors promotur huwa wiehed frivolu u vessatorju u abbuziv tal-process gudizzjarju ai termini tal-Aritkolu 46 (5) tal-Kostituzzjoni u l-Artikolu 4 (5) tal-Att dwar il-Konvenzjoni Ewropeja (Kap. 319 tal-Ligijiet ta' Malta) stante li mhux ghajr appell mid-decizjoni tal-Onorabbli Qorti Kostituzzjonali tal-31 ta' Jannar 2014 fl-ismijiet '*Ir-Repubblika*

ta' Malta vs Alfred Camilleri' (referenza kostituzzjonali numru 32/2011). Kif gie ritenut diversi drabi fil-gurisprudenza nostrana, din il-Qorti kif adita m'hijiex Qorti ta' revizjoni u dan peress li m'hijiex il-funzjoni taghha li tiddeciedi jekk Qrati ohra ddecidewx il-kawzi sew jew le, izda biss jekk tali decizjonijiet jivvjolawx id-drittijiet fundamentali tal-individwu.

Illi mir-rikors promotur jinzel car li l-ghan ewlieni tar-rikorrenti huwa li jwaqqaf il-guri li jinsab appuntat ghas-smiegh fil-gurnata ghad-9 ta' Marzu 2015 u dan jinzel bl-aktar mod car gialadarba s-sentenza li minnha qieghed jillamenta r-rikorrenti nghatat fil-31 ta' Jannar 2014 u r-rikors promotur gie pprezentat lejliet li ser jinstema' l-guri.

Illi in linea preliminari wkoll, in kwantu r-rikorrenti jillamenta mill-komposizzjoni tal-Qorti Kostituzzjonali li semghet l-appell mill-gdid fil-kawza fl-ismijiet '*Ir-Repubblika ta' Malta vs Alfred Camilleri'* (referenza kostituzzjonali numru 32/2011), l-esponenti jecepixxi n-nuqqas ta' rimedju ordinarju ai termini tal-Artikolu 4 (2) tal-Kap. 319 u tal-Artikolu 46 (2) tal-Kostituzzjoni u dan stante li l-sitess rikorrenti seta' talab ir-rikuza tal-Gudikanti skont l-Artikolu 733 et seq tal-Kodici ta' Organizzazzjoni u Procedura Civili (Kap. 12 tal-Ligijiet ta' Malta).

Ebda ksur tal-Artikolu 6 tal-Konvenzjoni u tal-Artikolu 39 tal-Kostituzzjoni ta' Malta

Illi in kwantu ghal dak li jirrigwarda l-Artikolu 39 tal-Kostituzzjoni ta' Malta u tal-Artikolu 6 tal-Konvenzjoni Ewropeja, l-esponenti jibdew biex jissottomettu li l-Artikolu 39 (1) u (2) tal-Kostituzzjoni ta' Malta jipprovdi li sabiex jigi garantit id-dritt ghal smigh xieraq, is-smigh ghandu jsir fi zmien ragjonevoli, u jinstemgha minn Qorti ndipendenti u mparzjali mwaqqfa b'ligi. L-Artikolu 6 (1) tal-Kap. 319 imur oltre meta jipprovdi li s-smigh ghandu jkun pubbliku u ghandu jkun quddiem tribunal indipendenti u mparzjali mwaqqaf b'ligi.

Illi sabiex jigi determinat jekk ir-rikorrenti soffriex ksur tad-dritt tieghu ghal smigh xieraq, irid jigi ezaminat il-process kollu fit-totalita' tieghu. L-esponenti jirrilevaw illi ma sar xejn matul

il-process relattiv ghar-rikorrenti li b'xi mod seta' jincidi fuq id-dritt tar-rikorrenti ta' process gust u wisq inqas saret xi influwenza lil min kellu jiggudika.

Illi jezistu salvagwardji bizzejjed fid-dritt procedurali nostrali sabiex jovvjaw ghal kull periklu ta' ntralc ta' smigh xieraq liema salvagwardji jiggarantixxu process xieraq u smigh gjust.

Illi in kwantu r-rikorrenti qieghed jilmenta minn nuqqas ta' certezza naxxenti mid-decizjonijiet tal-Qorti Kostituzzjonali li jirrigwardaw l-assistenza legali u li allegatament huma kunfliggenti, l-esponneti jissottometti li l-principju ta' *judicial certainty* huwa implicitu fl-Artikolu 6 tal-Konvenzjoni Ewropeja. Illi dak li qed jargumenta r-rikorrenti fir-rikors in risposta mhuwiex li hemm incertezza fl-interpretazzjoni ta' ligi partikolari izda hija bbazata fuq allegata incertezza dwar sentenzi moghtija mill-Qorti Kostituzzjonali. Ir-rikorrenti qed jittanta jiffabrika vjolazzoni u dan peress li certu sentenzi moghtija mill-Qorti Kostituzzjonali, inkluz dik moghtija fil-konfront tieghu, ma ghogbuhx.

L-esponenti jissottometti li jekk wiehed janalizza l-kazijiet fuq il-bazi ta' *case by case* jirrizulta b'mod l-aktar car li l-principju tac-certezza bl-ebda mod ma gie menomat bis-sentenzi tal-Qorti Kostituzzjonali. Illi l-allegazzjonijiet li nsibu fil-kawzi ta' Privitera, Lombardi, Pullicino, Fenech, Agius u Taliana huma ferm differenti minn dawk il-kazijiet fejn il-Qorti Kostituzzjonali ma sabitx vjolazzjoni. Illi r-rikorrenti erronjament jallega li fis-sentenza relattiva ghal Fenech u Agius instabet vjolazzjoni: mill-qari tas-sentenzi tal-Qorti Kostituzzjonali tat-23 ta' Jannar 2012 jinzel li l-Qorti Kostituzzjonali sabet vjolazzjoni relattiva ghat-tehid tal-istqarrija mill-ufficjali tal-Pulizija izda ma nstabet l-ebda vjolazzjoni ghal dak li jirrigwarda l-istqarrija guramentata quddiem il-Magistrat Inkwerenti. Illi ghalhekk mhuwiex korrett ir-rikorrenti meta jargumenta li fil-kawzi ta' Fenech u Agius instabet vjolazzjoni minghajr ma jaghmel il-kwalifika necessarja u dan peress li fil-kawzi l-ohra inkluz dik odjerna l-mertu jitratta l-istqarrija moghtija lill-Ufficjali tal-Pulizija u mhux l-istqarrija guramentata quddiem il-Magistrat Inkwerenti.

Illi mbaghad ghal dak li jirrigwarda l-kaz ta' Bugeja, l-esponenti jinnotta li r-rikorrenti qieghed jitfa' kollox f'keffa wahda minghajr ma jaghmel distinzjoni bejn dawk il-kazijiet li ghalkemm kienu jitrattaw in-nuqqas ta' assistenza legali, l-proceduri kriminali ormai ghaddew in gudikat. Illi l-kaz tar-rikorrenti huwa differenti u dan peress li l-guri ghadu ser jinstema'.

L-esponenti jirrileva li konsegwenza naturali ta' kull sistema gudizzjarja bbazata fuq strati differenti ga' gurisdizzjoni huwa li sentenzi jistghu ivarjaw mal-medda tas-snin. Illi fil-kaz *Albu and Others v. Romania* (applikazzjoni numru 34796/09) deciza fl-10 ta' Mejju 2012 mill-Qorti Ewropeja u li ghaliha jaghmel riferenza r-rikorrenti, il-Qorti Ewropeja enfasizzat li ma kinitx il-funzjoni taghha li titratta zbalji ta' fatt u ta' dritt allegatament kommessi mill-qrati nazzjonali sakemm tali zbalji ma kinux vjolaw drittijiet protetti mill-Konvenzjoni. Il-Qorti Ewropeja kompliet tosserva illi l-possibilita' ta' kunflitti ta' sentenzi tinsab f'kull sistema gudizzjarja. Dak li kellha tistabilixxi l-Qorti huwa jekk kienx hemm '*profound and long-standing differences'* bejn il-gurisprudenza tal-qrati domestici, jekk il-ligi domestika kinitx tipprovdi ghall-mekkanizmu sabiex jigu newtralizzati l-kunflitti u jekk tali mekkanizmu kienx applikat. Il-Qorti Ewropeja osservat ukoll li c-certezza ma tfissirx li kellu jkun hemm konsistenza fis-sentenzi u dan peress li l-evoluzzjoni tal-gurisprudenza ma jimmenomax l-ahjar amministrazzjoni tal-gustizzja. Fil-kaz trattat quddiem il-Qorti Ewropeja instabet vjolazzoni minhabba n-numru kbir ta' sentenzi kunfliggenti li kienu jitrattaw fatti u ligi identici. Il-Qorti kompliet tosserva li sabiex tigi stabbilita' certezza iridu jghaddu numru ta' snin u li perjodu ta' sentenzi kunfliggenti huwa tollerat filwaqt li l-principju ta' certezza bl-ebda mod ma jkun mittiefes.

Illi minn analizi tal-kazijiet li r-rikorrent jaghmel riferenza ghalihom fir-rikors in risposta nsibu li l-kaz ta' Privitera, Lomardi, Pullicino, Agius, Fenech u Taliana (il-kaz ta' Bugeja kien differenti senjatament peress li kien jitratta sentenzi kriminali li kienu ghaddew in gudikat) huma simili ghal xulxin: minn analizi ta' dawn il-kazijiet jirrizulta illi s-sejba ta' vjolazzjoni kienet motivate fuq il-bazi tal-vulnerabbilita' tal-akkuzati nvoluti. Agius u Fenech kienu ta' eta' zghira meta

rrilaxxaw l-istqarrija taghhom u abbazi ta' dan il-fattur kunsidrat bhala deciziv li nstabet il-vjolazzjoni fit-tehid tal-istqarrija tal-Pulizija waqt l-interrogazzoni. Fis-sentenza ta' Agius il-Qorti Kostituzzjonali ghamlitha cara fil-paragrafu 30 illi '*l-ewwel stqarrija moghtija quddiem il-pulizija fl-10 ta' Frar 2004, minhabba l-vulnerabilita' ta' Amanda Agius meta tqis l-eta' taghha, ma nghatatx f'cirkostanzi li jiggarantixxu l-legittimita' ta' dik l-istqarrija'.*

Illi r-rikorrenti qieghed jinjora kompletament il-fatt li fil-kawza kostituzzjonali ntavolata minnu huwa ma kienx qieghed jattakka l-istqarrija fuq il-bazi ta' nuqqas ta' assistenza legali waqt l-interrogatorju. Dak li kien qed jilmenta minnu kien certu dikjarazzjonijiet li kien ghamel ir-rikorrent wara li nghata t-twissija izda qabel ma rrilaxxa l-istqarrija tieghu. Illi ghalhekk, ma jezisti l-ebda pargun bejn il-kazijiet li ghalihom jirreferi r-rikorrent u l-kaz odjern. Illi minghajr pregudizzju ghal dan, fil-kaz odjern, ir-rikorrenti ma jistax jigi kkunsidrat bhala persuna vulnerabbli kif ukoll b'differenza ghall-kazijiet li jirreferi ghalihom ir-rikorrenti, fil-kaz odjern hemm provi ohra minbarra l-istqarrija.

Illi ghal kuntrarju ghal dak allegat mir-rikorrenti, il-Qorti Kostituzzjonali rnexxila tikkreja certezza billi fid-decizjonijiet taghha holqot *pattern* fil-mod kif kazijiet li jinvolvu allegazzjoni ta' vjolazzjoni tad-dritt ta' smigh xieraq rizultanti minn nuqqas ta' assistenza legali waqt l-interrogazzjoni jigu decizi. Illi minn analizi mirquma tad-decizjonijiet tal-Qorti Kostituzzjonali jinzel bl-aktar mod car li l-Qorti Kostituzzjonali tati mportanza kbira lill-vulnerabbilita' tal-akkuzat f'kazijiet fejn il-persuna li tkun qed tati l-istqarrija tkun minuri jew persuna li ma tkunx ilha wisq li ghalqet it-tmintax-il sena u f'dawk il-kazijiet fejn l-unika prova tal-Prosekuzzjoni tkun l-istqarrija. Illi principju iehor li gie stabbilit huwa li kull kaz ghandu jigi analizzat u evalwat fuq il-fattispecie partikolari tieghu.

Illi jsegwi ghalhekk li dina l-lanjanza mhijiex misthoqqa u ghandha tigi michuda.

Illi in kwantu r-rikorrenti jallega vjolazzjoni tad-dritt ghal smiegh xieraq minhabba sentenzi li allegatament huma

kunfliggenti dwar l-applikazzjoni tar-rimedju straordinarju ta' ritrattazzjoni quddiem il-Qorti Kostituzzjonali, l-esponenti jaghmel riferenza ghall-principji li ghamel riferenza ghalihom ghal dak li jirrigwarda allegat kunflitti tas-sentenzi dwar l-assistenza legali.

Illi maghdud ma' dak li diga' ntqal aktar il-fuq f'dina r-risposta, l-esponenti jirrileva li kien permezz tal-emenda introdotta fl-Artikolu 811 tal-Kodici ta' Organizzazzjoni u Procedura Civili (Kap. 12 tal-Ligijiet ta' Malta) permezz tal-Att VII tal-2007 li sar possibbli li kawza ta' natura kostituzzjonali tigi ritrattata. Illi wara l-introduzzjoni ta' tali emenda kien hemm biss f'numru zghir ta' kawzi (mhux aktar minn ghaxar kawzi) fejn xi wahda mill-partijiet talbet li ssir ritrattazzjoni ta' sentenza moghtija mill-Qorti Kostituzzjonali. Illi certament tenut kont in-numru zghir ta' kawzi li jitrattaw il-kwistjoni ta' ritrattazzjoni minn sentenza tal-Qorti Kostituzzjonali certament li wiehed ma jistax jasal ghall-konkluzjoni li hemm '*profound and long-standing differences'*.

Illi jsegwi ghalhekk li dina l-lanjanza mhijiex misthoqqa u ghandha tigi michuda.

Illi in kwantu r-rikorrenti jallega vjolazzjoni tad-dritt ghal smiegh xieraq minhabba allegazzjoni li d-decizjoni moghtija mill-Qorti Kostituzzjonali fejn laqghet it-talba sabiex jerga' jinstema' l-appell hija wahda *ultra vires*, l-esponenti jissottometti li ma hemm l-ebda ksur tal--artikolu 6 tal-Konvenzjoni u l-Artikolu 39 tal-Kostituzzjoni u dan senjatament ghaliex dawn l-artikoli mhumiex intizi sabiex jiggarantixxu ezitu favorevoli ghall-individwu.

L-esponenti jissottometti li r-rikorrenti ma qajjem l-ebda eccezzjoni jew opposizzjoni quddiem il-Qorti Kostituzzjonali meta kien qed jigi trattat ir-rikors tar-ritrattazzjoni fis-sens li l-istess Qorti Kostituzzjonali ma setghetx tilqa' tali talba.

L-esponenti minghajr pregudizzju ghas-suespost, jigi sottomess ukoll li d-dritt ta' smigh xieraq jipprovdi garanziji u salvagwardji procedurali izda ma jipprovdi l-ebda garanzija li sentenza tkun 'korretta'. Illi l-esponenti ma jaqbilx mal-

asserzjoni tar-rikorrenti li mhuwiex possibbli li jsir ritrattazzjoni minn sentenza tal-Qorti Kostituzzjonali, tant il-legislatur ried li sentenzi ta' natura kostituzzjonali jigu trattati li sahansitra fetah dina l-possibilita' anke ghall-Prim' Istanza. Illi huwa ovvju li gialadarba li bl-amenda ntrodotta fis-2007 sentenza tal-Prim Awla (fis-sede kostituzzjonali) taghha tigi trattata aktar minn hekk tista' tigi trattata sentenza tal-Qorti Kostituzzjonali. Illi s-sentenza tar-rikorrenti segwiet sentenzi ohra fejn giet milqugha talba ghal ritrattazzjoni (ara H. Vassallo & Sons Ltd vs Avukat Generali et – rikors numru 31/2008 deciza fit-8 ta' Ottubru 2012 mill-Qorti Kostituzzjonali u William Vella pro et noe vs Avukat Generali et – rikors numru 10/12 deciza fit-30 ta' Mejju 2014) u li certament ma jistax jinghad li l-Qorti Kostituzzjonali fil-kawza odjerna kienet b'xi mod ultra vires il-poteri taghha.

Illi jsegwi ghalhekk li dina l-lanjanza mhijiex misthoqqa u ghandha tigi michuda.

Illi in kwantu r-rikorrenti jallega vjolazzjoni tad-dritt ghal smiegh xieraq minhabba li l-Gudikanti kienu l-istess Gudikanti li taw tal-1 ta' Lulju 2013 u s-sentenza tal-31 ta' Jannar 2014, l-esponenti jibda biex jissottometti li ghal dak li jirrigwarda l-Gudikanti li ppresedew il-Qorti Kostituzzjonali li quddiemha gie trattat ir-rikors tar-ritrattazzjoni deciz fl-1 ta' Lulju 2013, issir riferenza ghall-verbal tal-4 ta' Marzu 2014 fejn gie dikjarat mill-avukat li kien qed jippatrocinja lir-rikorrenti *'li ma ssib ebda oggezzjoni li l-Onorevoli Imhallfin Giannino Caruana Demajo u Noel Cuschieri jibqghu jikkomponu l-Qorti tal dan l-appell'.*

Illi ghal dak li jirrigwarda l-komposizzjoni tal-Qorti Kostituzzjonali li kienu l-istess Gudikanti li taw is-sentenza tal-1 ta' Lulju 2013 u tal-31 ta' Jannar 2014, l-esponenti jissottometti li r-rikors ghal ritrattazzjoni kien mibni fuq zball ta' fatt liema zball kien jidher car li sar bi zvista. Illi l-Qorti Kostituzzjonali fis-sentenza taghha tal-1 ta' Lulju 2013 illimitat ruhha ghall-analizi jekk verament mill-atti processwali kienx jirrizulta li r-rikorrenti kien inghata t-twissija qabel ghamel certu dikjarazzjonijiet mal-Pulizija. Illi fl-ebda punt ta' dina l-analizi ma gie trattat il-mertu tal-vertenza u ghalhekk bl-ebda

tigbid tal-immaginazzjoni ma jista' jinghad li r-rikorrenti soffra xi pregudizzju mill-fatt li l-istess Gudikanti kienu qed jippresjedu l-Qorti Kostituzzjonali kemm meta giet trattata r-ritrattazzjoni kif ukoll meta rega' nstemgha' l-appell.

Illi jsegwi ghalhekk li dina l-lanjanza mhijiex misthoqqa u ghandha tigi michuda.

Salv eccezzjonijiet ulterjuri.

Bl-ispejjez.

Rat li l-kawża tħalliet għas-sentenza dwar l-interess ġuridiku tar-rikorrent.

Rat in-noti ta' sotomissjonijiet tal-partijiet.

Rat l-atti kollha.

Ikkunsidrat illi permezz ta' dawn il-proċeduri r-rikorrent qiegħed jitlob lil din il-Qorti ssib illi seħħet vjolazzjoni tad-drittijiet fundamentali tiegħu a tenur tal-artikolu 39 tal-Kostituzzjoni ta' Malta u artikolu 6 tal-Konvenzjoni Ewropea dwar id-Drittijiet tal-Bniedem minħabba sentenzi konfliġġenti fil-konfront tiegħu dwar assistenza legali fl-istadju ta' arrest, sentenzi konfliġġenti dwar l-applikazzjoni tar-rimedju straordinarju ta' ritrattazzjoni quddiem il-Qorti Kostituzzjonali, li d-deċiżjoni tal-Qorti Kostituzzjonali li tilqa' t-talba tal-Avukat Ġenerali għal ritrattazzjoni quddiem l-istess Qorti Kostituzzjonali kienet waħda ultra vires, tiddikjara vjolazzjoni tad-drittijiet fundamentali tiegħu kif sanċiti mill-artikoli msemmija minħabba li kien hemm l-istess Imħallfin sedenti kemm fis-sentenza datata 1 ta' Lulju 2013 kif ukoll dik datata 31 ta' Jannar 2014 u għaldaqstant ġiet mitluba din il-Qorti sabiex taghti ordnijiet, toħroġ atti u tagħti direttivi li tqis xierqa sabiex twettaq jew tiżgura t-twettiq tad-drittijiet fundamentali tar-rikorrent inkluż li tannulla s-sentenzi mogħtija mill-Qorti Kostituzzjonali fl-ismijiet Ir-Repubblika ta' Malta vs Alfred Camilleri datati 1 ta' Lulju 2013 u 31 ta' Jannar 2014 u dan taħt il-provedimenti li jidrilha xierqa u opportuni.

Illi l-intimat laqa' għat-talbiet tar-rikorrent billi eċċepixxa li r-rikors huwa wieħed frivolu u vessatorju, illi riferibbilment għall-ilment tiegħu dwar il-kompożizzjoni tal-Qorti Kostituzzjonali huwa kellu rimedju ordinarju a disposizzjoni tiegħu u fil-mertu li ma seħħet ebda vjolazzjoni tal-artikolu 39 tal-Kostituzzjoni u l-artikolu 6 tal-Konvenzjoni Ewropea.

Illi din is-sentenza hija limitatament dwar l-interess ġuridiku tar-rikorrent f'dawn il-proċeduri in kwantu li jirriżulta li fil-mori tal-proċeduri sar patteġġjament mal-intimat fil-proċeduri kriminali li kienu ttieħdu kontrih fl-ismijiet **Ir-Repubblika ta' Malta vs Alfred Camilleri** u dan kif jirriżulta mis-sentenza tal-Qorti Kriminali imsemmija datata 9 ta' Marzu 2015.

Illi l-fatti rilevanti huma dawn. Ir-rikorrent kien akkużat quddiem il-Qorti Kriminali b'importazzjoni ta' mediċina psikotropika u ristretta mingħajr l-awtoriżazzjoni tas-Supretendent tas-Saħħa Pubblika, assoċjazzjoni ma persuna/i f'Malta jew barra sabiex ibiegħ u jittraffika din il-mediċina, u pussess ta' din il-mediċina. Permezz ta' digriet li ngħata fit-23 ta' Mejju 2011 fl-atti tal-akkuża 4/2010, il-Qorti Kriminali ordnat riferenza quddiem din il-Qorti diversament presjeduta wara li d-difiża għamlet talba f'dan is-sens sabiex:

> *"...jiġi determinat jekk dak li ġie rrapurtat li qal l-imputat mill-ispettur Norbert Ciappara, PC Ryan Fenech, PC Nikolai Borg u PS Johann Micallef jilledix id-dritt għas-smiegħ xieraq ta' l-imputat, kif sant fl-artikolu 39 tal-Kostituzzjoni ta' Malta u l-artikolu 6 tal-Konvenzjoni Ewropea għad-Drittijiet tal-Bniedem. Minħabba l-fatt li l-istess akkużat ma kienx ingħata l-fakolta qabel ma ġie interrogat li jikkomunika ma avukat ta' fiduċja tiegħu. Dritt ormai kristalizzat anke minn ġurisprudenza nostrali fi tlett kawżi partikolari."*[1]

Illi permezz ta' sentenza datata 16 ta' Jannar 2012, din il-Qorti diversament presjeduta sabet illi kien hemm leżjoni tad-drittijiet fundamentali tar-rikorrent kif protett mill-artikolu 6 tal-Konvenzjoni Ewropea u ddikjarat illi fil-kors tal-proċeduri

[1] **Ir-Repubblika ta' Malta vs Alfred Camilleri**, Prim'Awla tal-Qorti Ċivili, 16 ta' Jannar 2012

kriminali m'għandux isir użu tal-provi li jkunu jirreferu għal dak li qal Alfred Camilleri lill-Ispettur Norbert Ciappara fis-7 ta' Settembru 2006 ġewwa Triq Sant'Ursola, Valletta, u fid-dar numru 134, Triq Sant'Ursula, Valletta, bi tweġiba għal domandi li għamillu l-istess spettur. Permezz ta' sentenza datata 12 ta' Novembru 2012 il-Qorti Kostituzzjonali ċaħdet l-appell tal-Avukat Ġenerali mis-sentenza tal-Ewwel Qorti u kkonfermat is-sentenza appellata.

Illi l-Avukat Ġenerali ressaq talba quddiem il-Qorti Kostituzzjonali għal smiegħ mill-ġdid tal-appell quddiem dik il-Qorti u dan skont il-provedimenti tal-artikolu 811(l) tal-Kap. 12 peress illi skont l-Avukat Ġenerali s-sentenza attakkata kienet l-effett ta' żball li jidher mill-atti jew mid-dokumenti tal-kawża. Peress illi l-Qorti Kostituzzjonali sabet illi kienet '*kompletament naqset milli tikkunsidra dak li xehed s-Sovritendent Norbert Ciappara quddiem l-Onorabbli Prim'Awla tal-Qorti Ċivili (Ġurisdizzjoni Kostituzzjonali) fit-8 ta' Lulju 2011*', senjatament illi r-rikorrent kien ingħata twissija qabel ma sarulu l-mistoqsijiet fis-7 ta' Settembru 2006 u li din is-suppożizzjoni żbaljata tal-Qorti Kostituzzjonali li ma kienitx ingħatat it-twissija kienet determinanti fil-motivazzjoni tagħha, għax kienet ir-raġuni għalfejn il-Qorti sabet ksur tal-artikolu 6 tal-Konvenzjoni, permezz ta' sentenza datata 1 ta' Lulju 2013 laqgħet it-talba tal-Avukat Ġenerali u ħassret is-sentenza attakkata tat-12 ta' Novembru 2012 u ordnat illi l-appell jinstema' mill-ġdid.

Illi permezz ta' sentenza datata 31 ta' Jannar 2014, il-Qorti Kostituzzjonali ħassret is-sentenza apellata tas-16 ta' Jannar 2012 u dwar l-ordni ta' riferenza mibgħuta mill-Qorti Kriminali ddikjarat illi ma seħħet ebda leżjoni tad-dritt fondamentali għal smiegħ xieraq skont l-artikolu 6 tal-Konvenzjoni fil-konfront tar-rikorrent.

Illi kif diġà ingħad jirriżulta li fil-mori tal-proċeduri odjerni sar patteġġjament mal-intimat fil-proċeduri kriminali li kienu ttieħdu kontrih fl-ismjiet Ir-Repubblika ta' Malta vs Alfred Camilleri msemmija u dan kif jirriżulta mis-sentenza tal-Qorti Kriminali datata 9 ta' Marzu 2015. Illum ir-rikorrent jinsab qiegħed jiskonta perjodu ta' piena karċerarja.

Illi fis-sentenza fl-ismijiet Agatha sive Agathina Formosa Gauci vs Avukat Dottor Francis Lanfranco et, deċiża fit-28 ta' Novembru 2003, il-Qorti tal-Appell irreferiet għall-ġurisprudenza ċitata mill-Ewwel Qorti li fil-fehma tagħha, għandha isservi ta' gwida li fuqhom għandha timxi Qorti biex tirrisolvi vertenza ta' din ix-xorta. Dawn il-prinċipji huma s-segwenti:

"(i) l-interess (ġuridiku) meħtieġ irid ikun wieħed dirett, leġittimu, kif ukoll attwali;

(ii) l-istat attwali ta' ksur ta' jedd jikkonsisti f'kundizzjoni pożittiva jew negattiva li xxejjen jew tinnewtralizza dritt li jkun jappartjeni lid-detentur jew lil dak li lilu jkun mistħoqq;

(iii) l-interess ġuridiku fl-attur huwa dak li l-imħarrek jirrifjuta li jagħraf il-jedd ta' l-istess attur u dan billi kull persuna għandha d-dritt titlob li, fil-konfront tagħha, isir ħaqq jew tiġi msewwija inġustizzja li tkun ġiet magħmulha kontriha;

(iv) l-interess ġuridiku irid ikun iwassal għal riżultat ta' utilità u vantaġġ għal min irid jeżerċita l-jedd. Jekk l-azzjoni ma tistax twassal għal tali riżultat għal min jibdiha, dik l-azzjoni ma tistax treġi;

(v) l-interess ġuridiku jrid jibqa' jissussisti matul il-ħajja kollha ta' l-azzjoni, u mhux biss fil-bidu tagħha. Jekk l-interess jintemm, il-konsegwenza immedjata tkun li l-imħarrek jinħeles milli jibqa' fil-kawża;

(vi) l-interess ta' l-attur għandu jkun jidher mill-att taċ-ċitazzjoni nnifisha. Għalkemm il-mottiv ta' l-interess mhux meħtieġ li jkun imsemmi fiċ-ċitazzjoni, dan għandu jirriżulta mill-provi jekk kemm-il darba jiġi kkuntrastat;

(vii) fil-prattika ġudizzjarja, wieħed jista' jippromwovi kawża biex jikseb dikjarazzjoni preordinata għal azzjoni definittiva u aħħarija, minkejja li din ma tkunx ġiet inkluża fl-azzjoni ta' aċċertament. Madankollu, f'każ bħal dan, il-

Qorti trid tkun soddisfatta li jkun hemm l-interess meħtieġ, anki preordinat għall-kawża l-oħra, u li d-dikjarazzjoni hekk miksuba tkun tifforma l-bażi tal-kawża l-oħra li tista' ssir aktar 'l quddiem;

(viii) l-interess mhux bilfors ikun wieħed li jiġi kkwantifikat f'somma determinata ta' flus jew ġid, imma jista' jkun imsejjes biex iħares jew jagħti għarfien għal jedd morali jew soġġettiv, imbasta l-jedd invokat ma jkunx wieħed ipotetiku.

(ix) jekk azzjoni, għalkemm tkun imsejsa fuq jedd ta' l-attur, tkun maħsuba biss biex tirreka ħsara lill-imħarrek bla ebda vantaġġ utli lill-attur tali azzjoni titqies bħala waħda illegali – azzjoni magħrufa fid-duttrina bħala waħda acta ad aemulationem – u titqies li fiha jkun jonqos l-interess ġuridiku meħtieġ."

Illi fil-każ odjern, jirriżulta li r-rikorrent qiegħed jattakka r-riżultanzi ta' riferenza kostituzzjonali li kienet intalbet mill-Qorti Kriminali. Skont l-artikolu 46 tal-Kostituzzjoni, r-riferenza kostituzzjonali tintalab minn Qorti li ma tkunx il-Prim Awla tal-Qorti Ċivili jew il-Qorti Kostituzzjonali sabiex dik il-Qorti '*tagħti d-deċiżjoni tagħha fuq kull kwistjoni mibgħuta quddiemha'*. Din ir-riferenza ntalbet sabiex jiġi stabbilit jekk ġewx leżi d-drittijiet fundamentali tar-rikorrent meta ma kienx assistit minn avukat meta sarulu mistoqsijiet mill-pulizija fl-istadju bikri tal-investigazzjoni tagħhom fil-konfront tiegħu. Kif diġa ntqal, dawn il-proċeduri kriminali ġew fi tmiemhom meta r-rikorrent ammetta l-akkużi miġjuba kontrih wara li sar patteġjament mal-Avukat Ġenerali ai termini tal-artikolu 453A(1) tal-Kodiċi Kriminali. In kwantu li dawn il-proċeduri huma proprju intiżi sabiex jattakkaw l-eżitu tar-riferenza msemmija, din il-Qorti hija tal-fehma li r-rikorrent m'għadx għandu interess ġuridiku sabiex ikompli dawn il-proċeduri la sar it-patteġġjament imsemmi.

Illi r-rikorrent fis-sottomissjonijiet tiegħu bil-miktub jagħmel riferenza għas-sentenza preliminari ta' din il-Qorti diversament presjeduta fl-ismijiet Anthony P Farrugia vs L-Onorevoli Prim Ministru et, deċiża fis-17 ta' Novembru 2011 fejn il-Qorti kienet

sabet illi r-rikorrent f'dawk il-proċeduri kellu interess ġuridiku f'dik l-azzjoni minkejja l-fatt illi l-proċeduri kriminali fil-konfront tiegħu ġew konklużi u huwa kien fil-fatt ammetta l-akkużi miġjuba kontrih. Filwaqt illi din il-Qorti tikkondividi mal-konklużjonijiet tal-Qorti fis-sentenza msemmija, din il-Qorti hija tal-fehma li l-każ li għandha quddiemha llum huwa differenti minn dak ta' Farrugia msemmi u dan peress illi r-rikorrent f'dik il-kawża kien qiegħed jattakka proprju l-pieni li ngħata taħt il-provedimenti tal-Kap. 406 (Att tal-1998 dwar Taxxa fuq il-Valur Miżjud). Fil-każ tar-rikorrent odjern ma jirriżultax illi huwa qiegħed jattakka l-piena ta' priġunerija li qiegħed jiskonta u lanqas il-multa li huwa ġie kkundannat illi jħallas mill-Qorti Kriminali tant illi dawn kienu parti mill-patteġġjament.

Illi huwa minnu li permezz ta' din l-azzjoni r-rikorrent qiegħed jattakka l-proċeduri kostituzzjonali fil-konfront tiegħu imsemmija iżda dan ma jbiddel xejn mill-fatti illi dawk il-proċeduri kostituzzjonali kienu bbażati fuq il-fatt illi huwa ma kienx assistit minn avukat meta sarulu l-mistoqsijiet mill-pulizija. Fil-proċeduri kostituzzjonali li huwa qiegħed jattakka b'dawn il-proċeduri, r-rikorrent kien qiegħed ifittex r-rimedju li taghtu din il-Qorti diversament presjeduta, jiġifieri li l-Qorti Kriminali m'għandiex tagħmel użu mill-prova ta' dak li ntqal mir-rikorrent lill-ufficcjal Norbert Ciappara fis-6 ta' Settembru 2006. Ir-rikorrent m'għadx għandu interess ġuridiku jattakka l-proċeduri kostituzzjonali relatati mar-riferenza li ntalbet mill-Qorti Kriminali issa li dawk il-proċeduri ntemmu bil-patteġjament in kwantu li huwa kien qiegħed ifittex biss ir-rimedju msemmi mill-proċeduri ta' riferenza, rimedju li huwa m'għadx għandu interess fih issa li sar il-patteġġjament. Ir-rikorrent ma jistax jipretendi li huwa għandu interess ġuridiku li din il-Qorti tiddeċiedi dwar jekk il-proċeduri kostituzzjonali msemmija li minnhom kien qiegħed jintalab biss illi x-xhieda tas-sovritendent Ciappara tiġi skartata jilliedu d-drittijiet fondamentali tiegħu issa li wasal għall-patteġġjament mal-intimat fil-proċeduri kriminali.

Illi kif qalet din il-Qorti fis-sentenza tagħha fl-ismijiet Terence Edward Crossey vs Mario Blackman, deċiża fil-25 ta' Mejju 1965:

"Mhuwiex biżżejjed li l-interess ikun jeżisti fil-mument tal-bidu tal-kawża imma jrid ukoll jibqa' jissussisti sal-aħħar tagħha."

Fl-istess sens kienet is-senteza tal-Qorti tal-Appell fl-ismijiet Joseph Sammut et noe vs Carmelo Attard datata 17 ta' Frar 1993.

Illi kif irriteniet il-Qorti tal-Appell Inferjuri fil-kawża fl-ismijiet Veronique Amato Gauci vs Marco Zammit fis-sentenza tagħha datata 19 ta' Mejju 2004:

"Evidentament dan il-kunċett hu msejjes fuq ir-raġunament illi ġaladarba d-domanda proposta f'ġudizzju trid iġġib lill-attur "riżultament vantaġġuż jew utili" (Kollez. Vol. XXXVII.i.56) hu jinħtieġlu li jmantni din id-domanda mill-bidu tal-iter tal-kawża sal-eżitu tagħha b'mod li jintwera minnu li l-interess jibqa' jissussisti matul id-durata sħiħa tal-azzjoni u mhux fil-bidu biss tagħha. Li jfisser illi jekk l-azzjoni ma tkunx kapaċi twassal għal tali riżultat utli għal min jippropiniha minħabba fatt sopravvenut għall-istituzzjoni tal-kawża li jeżawrixxi jew jestingwi l-interess dik l-azzjoni ma tistax treġi."

Illi kif qalet ukoll din il-Qorti fis-sentenza tagħha fl-ismijiet Kevin Chircop vs Joseph Chircop tat-28 ta' Jannar 2004:

"Issa ħadd ma jiddubita illi l-Qrati huma aċċessibbli għal kulħadd. Daqstant ieħor però huwa indiskuss ukoll illi min jadixxi lill-Qrati għandu juri li huwa għandu dritt li ġie vjolat lilu, jew li jiġi lilu ri-stabbilit id-dritt hekk leż mill-konvenut, u allura permezz tal-azzjoni jista' jipprokura xi riżultament vantaġġuż jew skop utli."

Illi finalment, huwa r-rikorrent stess li fis-sottomissjonijiet tiegħu bil-miktub jgħid illi:

"Ċertament, jekk din il-kawża titkompla tinstema, huwa sejjer ifisser b'mod ċar ir-riżultanzi tar-rimedji mitluba."

L-interess ġuridiku tar-rikorrent li jkompli b'dawn il-proċeduri kellu jirriżulta lill-Qorti li għadu jissussisti anke wara li sar il-patteġġjament u mingħajr mar-rikorrent jirrikorri għal dikjarazzjonijiet ġeneriċi fejn donnu qiegħed jipretendi li jifformola l-interess ġuridiku tiegħu f'din l-azzjoni fil-mori ta' dawn il-proċeduri. Għaldaqstant, jirriżulta illi r-rikorrent naqas milli effettivament juri kif dawn il-proċeduri jistgħu iwaslu għall-riżultat utli għalih issa li sar il-patteġjament bejn il-partijiet.

Għaldaqstant, il-Qorti taqta' u tiddeċiedi billi tiddikjara li r-rikorrent m'għadx għandu l-interess ġuridiku meħtieġ biex imexxi 'l quddiem din l-azzjoni u għaldaqstant tillibera lill-intimat Avukat Ġenerali mill-osservanza tal-ġudizzju.

Spejjeż jitħallsu mir-rikorrenti.

IMHALLEF

DEP/REG